

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-2\(31\)-211-227](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-2(31)-211-227)

УДК 330.322:338.431

JEL Classification: E22; O13; Q14; Q18

Руслан Миколайович Гапонюк

аспірант кафедри бізнес-економіки та підприємництва

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Київ, Україна)

E-mail: rusgap21@icloud.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4478-8482>**ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ**

Анотація. У статті досліджено зовнішні чинники формування інвестиційного потенціалу підприємств агробізнесу України, які створюють загальне середовище для інвестицій, не залежать від підприємства, але впливають на доступ до ресурсів. Розглянуто вплив таких зовнішніх груп чинників, як макроекономічна ситуація в країні, політична стабільність і геополітична ситуація, законодавча та нормативна база, державна підтримка аграрного сектору, міжнародне економічне середовище та фінансовий ринок. Встановлено, що серед усіх проаналізованих чинників найбільший негативний вплив на формування інвестиційного потенціалу має війна в Україні та політична нестабільність. Значна частина проаналізованих чинників позитивно впливає на формування та розвиток інвестиційного потенціалу підприємств сільського господарства. Проте через несприятливі чинники зовнішнього середовища в агробізнесі спостерігається відкладений попит на інвестиційні потоки.

Ключові слова: інвестиції; потенціал; агробізнес; сільське господарство; чинники зовнішнього середовища; макроекономічні показники; війна; державна підтримка.

Рис.: 4. Табл.: 5. Бібл.: 24.

Постановка проблеми. Формування інвестиційного потенціалу підприємств агропромислового комплексу України залежить від багатьох чинників зовнішнього та внутрішнього середовища країни, які впливають на можливості залучення інвестицій, ефективність їх використання та перспективи розвитку підприємств агробізнесу. Фактично інвестиційний потенціал підприємств України та підприємств агробізнесу зокрема формується під впливом як глобальних економічно-політичних умов, так і внутрішніх особливостей функціонування держави, регіональної економіки та діяльності самих підприємств. Тому для ефективної реалізації інвестиційного потенціалу необхідна сприятлива дія зовнішнього середовища через політичну стабілізацію, реформування законодавства, розвиток інфраструктури та синергію внутрішніх змін, складовими якої можуть стати підвищення ефективності управління, модернізація виробництва, покращення фінансової дисципліни в країні та підприємствах зокрема.

У свою чергу, до зовнішніх чинників, які впливають на формування інвестиційного потенціалу, належать: *макроекономічна ситуація в країні* (рівень інфляції, валютна стабільність, ВВП та темпи економічного зростання, стан державного боргу), *політична стабільність та геополітична ситуація* (військові конфлікти, зокрема війна, рівень довіри до уряду, стабільність законодавства), *законодавча та нормативна база* (податкове законодавство, земельне право та регулювання, законодавство щодо інвесторів і підприємництва), *державна підтримка аграрного сектору* (субсидії, дотації, пільгові кредити, інвестиційні програми розвитку сільського господарства, політика щодо відкриття ринку землі), *міжнародне економічне середовище* (доступ до зовнішніх ринків, угода про асоціацію з ЄС, можливості міжнародного фінансування), *фінансовий ринок* (доступність кредитних ресурсів, рівень відсоткових ставок, стан банківської системи). Ці чинники створюють загальне середовище для інвестицій, вони не залежать від підприємства, але впливають на доступ до ресурсів.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Водночас *внутрішніми чинниками* формування інвестиційного потенціалу варто вважати *фінансово-економічний стан підприємства* (рівень прибутковості, кредитоспроможність, платоспроможність та ліквідність активів), *стан матеріально-технічної бази* (наявність та стан основних засобів, рівень механізації та автоматизації, інноваційна інфраструктура), *управлінську компетентність* (ефективність управління підприємством, спроможність розробляти інвестиційні проекти, рівень корпоративного управління), *кадровий потенціал* (кваліфікація працівників, наявність фахівців у сфері фінансів, технологій, агрономії тощо), *стратегію розвитку підприємства* (наявність чіткої інвестиційної стратегії, розвиток партнерських відносин з інвесторами, інноваційна активність) та *інформаційну відкритість та репутацію* (прозорість діяльності, відкритість до співпраці, довіра з боку потенційних інвесторів). Наведені чинники визначають реальну здатність підприємства використовувати інвестиції ефективно; ними можна управляти, контролювати та поліпшувати.

Залежно від ваги впливу кожного із зазначених чинників формування інвестиційного потенціалу підприємств агробізнесу України може мати різні тенденції та показники ефективності. При цьому попередні дослідження вказують на те, що більш вагомими є зовнішні чинники, які й будуть проаналізовані в наведеній публікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиліття наукові праці з проблем формування інвестиційного потенціалу в Україні є досить поширеними в загальній тематиці досліджень вітчизняних науковців, оскільки питання є досить актуальним. Наведену проблему описано в розрізі як загальних підходів до формування інвестиційного потенціалу, так і з урахуванням галузевих особливостей, які містять своєрідні унікальні чинники, що визначають умови функціонування відповідних галузей. Так, зокрема в межах розвитку загальної теорії інвестиційного потенціалу в Україні С. О. Заїка (2015) досліджує інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування, І. Ю. Зудова (2018) наводить особливості формування чинників інвестиційного потенціалу, а Л. Д. Костакова (2019) описує всебічну характеристику інвестиційного потенціалу підприємства та його джерел.

Щодо досліджень інвестиційного потенціалу в агропромисловому секторі економіки України, зокрема в сільському господарстві та підприємствах агробізнесу, варто відзначити вагомні нароби науковців, які всебічно підійшли до вивчення цього питання. Зокрема В. В. Зубченко (2017) обґрунтовує методичні підходи оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств, а Є. М. Гутман (2025) наводить теоретичні основи дослідження інвестиційного забезпечення підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки.

Інші науковці при вивченні цього питання розглядають інвестиції у призмі розвитку галузі, підприємства чи сталого розвитку. Зокрема Ю. О. Лупенко та О. В. Захарчук (2018) досліджують інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства України, Т. В. Мацибора (2020) інвестиційний потенціал аграрного сектору України через його формування та розвиток, О. О. Алексійчук (2020) вивчає інвестиційний потенціал сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону, В. В. Покинйчереда та О. Л. Тімченко (2023) проводять аналіз інвестиційного забезпечення розвитку аграрного виробництва в Україні, а В. Третяк (2025) описує методичні підходи до формування інвестиційного потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах сталого розвитку.

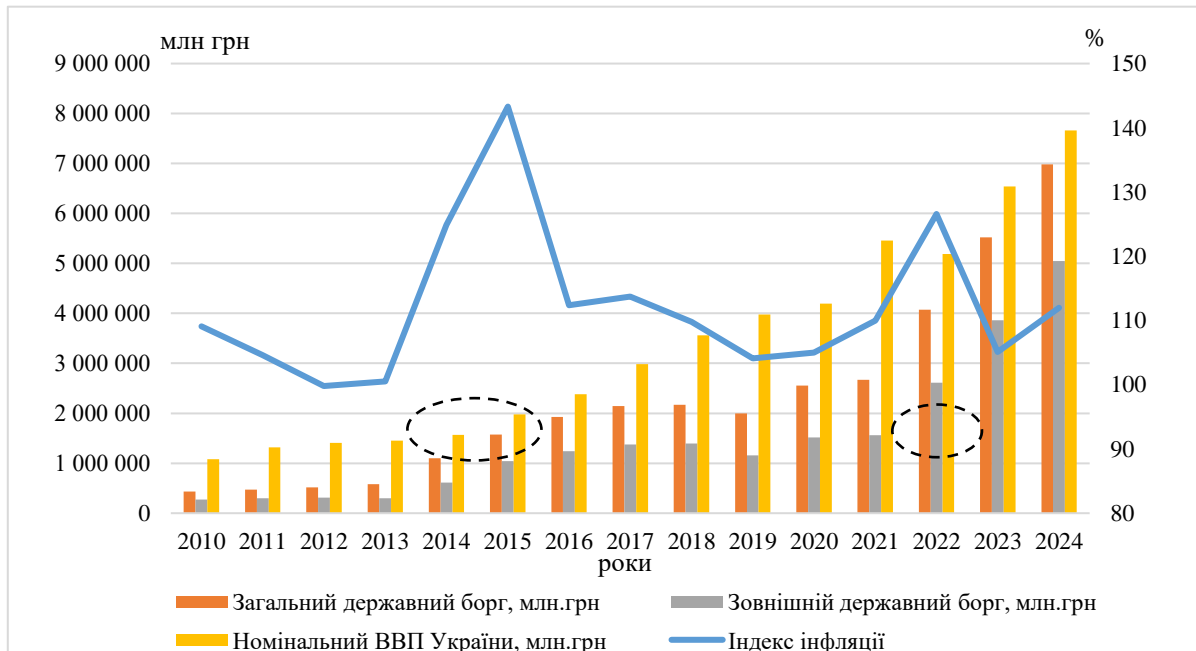
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Також варто відзначити роботи Г. М. Калетнік та Н. О. Козяр (2020) щодо стратегічних підходів до інвестування аграрного сектору України в сучасних умовах розвитку АПК, напрацювання В. Балдинюк та В. Балдинюк (2024) з управління інвестиційним потенціалом підприємств АПК та дослідження Р. П. Сандульського (2024) щодо методичних підходів до оцінювання інвестиційної діяльності сільськогосподарського підприємства.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте вищезазначені дослідження зосереджені на окремих питаннях проблеми формування та розвитку інвестиційного потенціалу й повною мірою не аналізують зовнішні чинники, які є визначальними в контексті формування інвестиційного потенціалу підприємств агробізнесу. Крім того, вплив чинників зовнішнього середовища може змінюватись, оскільки економіка агробізнесу функціонує в турбулентних умовах.

Мета статті – дослідити вплив зовнішніх чинників на формування інвестиційного потенціалу підприємств агробізнесу України та встановити, який із проаналізованих чинників є найбільш впливовим на процес формування.

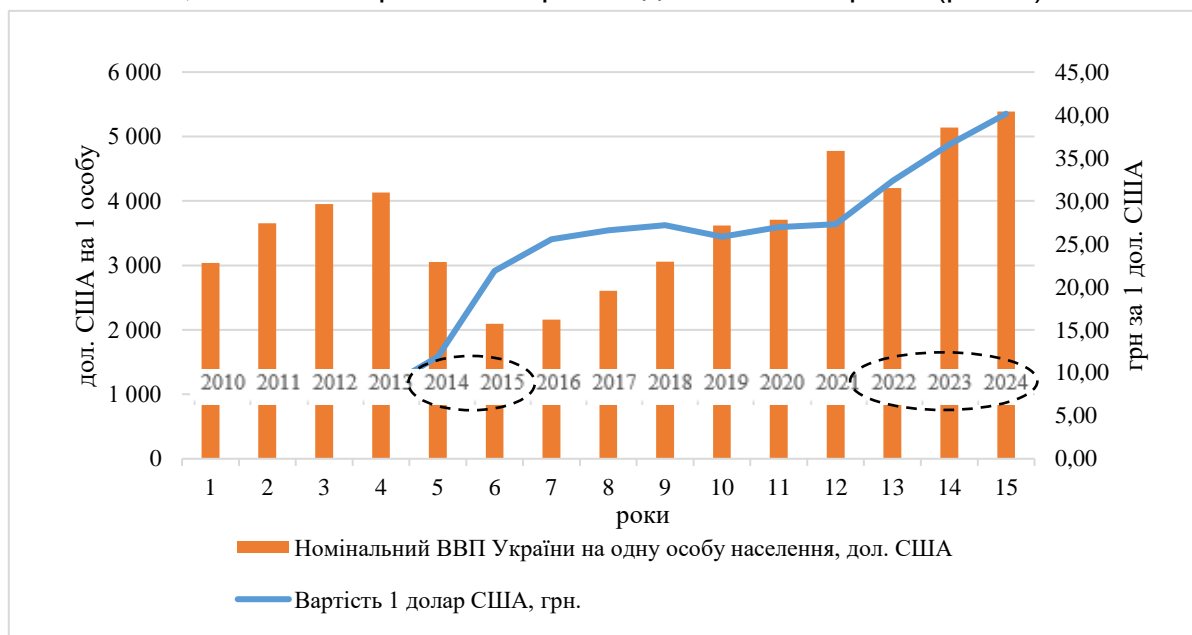
Виклад основного матеріалу дослідження. Макроекономічну ситуацію в Україні можна відобразити за допомогою графічного методу (рис. 1 та 2). Так, на рис. 1 можна бачити, що найвищі рівні інфляції в Україні за останні 15 років пов'язані з агресією росії проти України. Зокрема зростання інфляції у 2014 (24,9 %) та 2015 роках (43,3 %) є наслідком анексії Криму, частини Донецької та Луганської областей, що істотно вплинуло на економіку нашої країни. Аналогічна ситуації проявилась і у 2022 році, коли індекс інфляції сягнув позначки 126,6 %. Щодо валового внутрішнього продукту України, варто відзначити, що його зростання припадає на 2015 рік, але сповільнюється у 2022 році.

Рис. 1. Динаміка номінального ВВП, державного боргу та індексу інфляції в Україні, 2010-2024 рр., млн дол. США
Джерело: сформовано автором за даними [1; 2; 3].

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Фактично маємо позитивний тренд зростання ВВП. Проте потрібно зауважити, що з 2015 до 2022 року ВВП зростав більшими темпами, ніж державний борг України, що було позитивним сигналом для іноземних інвестицій. За останні 3 роки досліджуваного періоду маємо негативну тенденцію щодо зростання державного боргу, у тому числі зовнішнього проти зростання ВВП, що є негативним макроекономічним сигналом. Також 2014 та 2022 роки є періодами валютної нестабільності, коли спостерігалось стрімке здешевлення гривні (рис. 2).

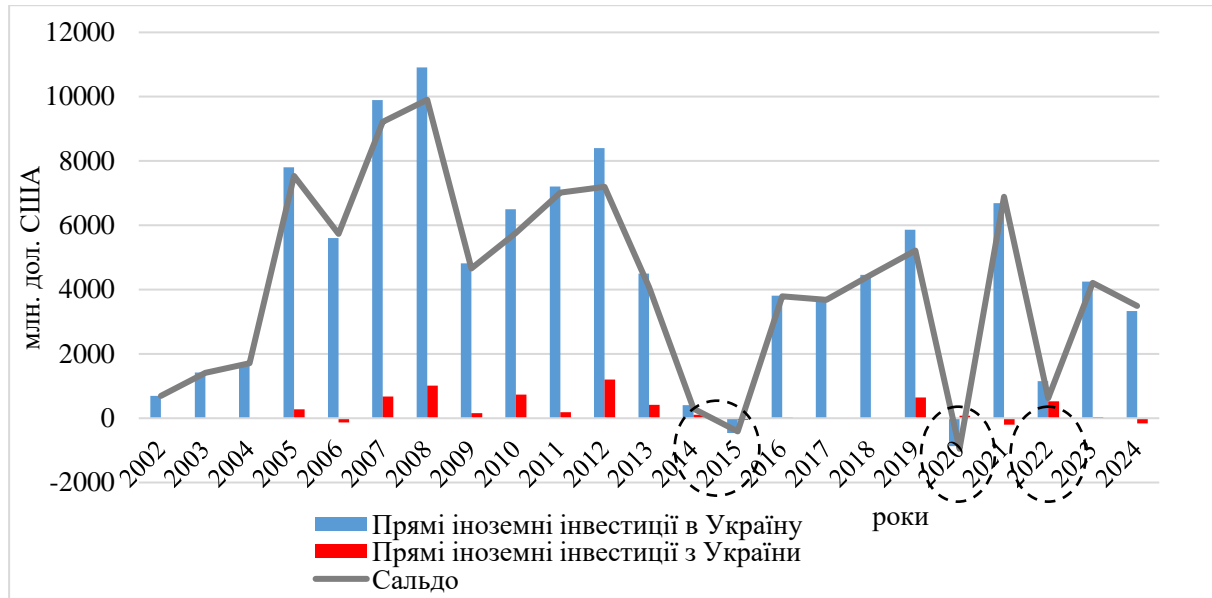

Рис. 2. Динаміка номінального ВВП на одну особу населення та курсу 1 долара США в Україні, 2010-2024 рр., млн дол. США
Джерело: сформовано автором за даними [3; 4].

Позитивним макроекономічним параметром для України є зростання номінального ВВП на одну особу населення. Для врахування валютних коливань зазначений показник розраховано в доларах США. Аналіз динаміки вказує на те, що анексія українських територій росією у 2014 році істотно сповільнила зростання ВВП на душу населення. Зокрема, лише у 2021 році вдалось повернутись до рівня 2013 року. Останні 2 роки спостерігається позитивна тенденція зростання цього параметра. Проте потрібно враховувати одну негативну тенденцію – таке зростання частково пов'язане з демографічною ситуацією, зокрема зі зменшенням чисельності населення в Україні.

Макроекономічна ситуація, політична стабільність та геополітична ситуація в Україні є одними з основних факторів для формування прямих іноземних інвестицій, які є довгостроковими вкладеннями матеріальних засобів компаніями-нерезидентами в економіку країни. Вони належать до бажаної форми капіталовкладень для будь-якої економіки оскільки здійснюються для реалізації великих проєктів, що дозволяє залучити нові технології та ефективні практики корпоративного управління [5]. Тому дослідимо динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України за останні два десятиліття (рис. 3 та табл. 1).

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Рис. 3. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну, 2002-2024 рр., млн дол. США

Джерело: сформовано автором за даними [5].

Так, починаючи з 2002 року найбільший рівень надходжень капітальних інвестицій в Україну спостерігався у 2007-2008 роках, коли в докризовий період у світовій економіці було інвестовано більше ніж 20,0 млрд дол. США. Глобальна світова економічна криза негативно вплинула на інвестиційний потік в Україну у 2009 році, але вже у 2012 році іноземні інвестиції встановили другий піковий рівень надходжень. На жаль, анексія українських територій у 2013-2014 роках, президентські вибори у 2020 році та війна у 2022 році стали основними негативними чинниками, які істотно вплинули на розмір прямих іноземних інвестицій.

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2004 по 2024 рр. у межах визначених періодів (млн дол. США)

Період	Прямі іноземні інвестиції				Сальдо інвестицій
	в Україну	зміни до попереднього періоду	з України	зміни до попереднього періоду	
2004-2006	15127		146		14981
2007-2009	25620	+10493	1845	+1699	23775
2010-2012	22103	-3517	2134	+289	19969
2013-2015	4451	-17652	1818	-316	2633
2016-2018	11957	+7506	1737	-81	10220
2019-2021	11679	-278	480	-1257	11199
2022-2024	8728	-2951	76	-404	8652

Джерело: сформовано автором за даними [5].

Аналогічну тенденцію демонструє і групування прямих іноземних інвестицій за трирічними періодами, коли найбільше позитивне сальдо таких інвестицій спостерігалось в докризові та довоєнні періоди. Разом з цим, за оцінкою окремих

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

аналітиків та видань, у 2024 році до України почали знову інвестувати країни Європи та США. Зокрема до десятки найбільших країн інвесторів увійшли Нідерланди (1,19 млрд дол.), Кіпр (1,13 млрд дол.), США (361 млн дол.), Великобританія та Ірландія (297 млн дол.), Люксембург (284,5 млн дол.), Австрія (276,8 млн дол.), Франція (263,7 млн дол.), Польща (191,6 млн дол.), Швейцарія (189,2 млн дол.) та Угорщина (101,9 млн дол.). Переважно прямі іноземні інвестиції надійшли в енергетику, транспорт, аграрний сектор та критичні матеріали [6].

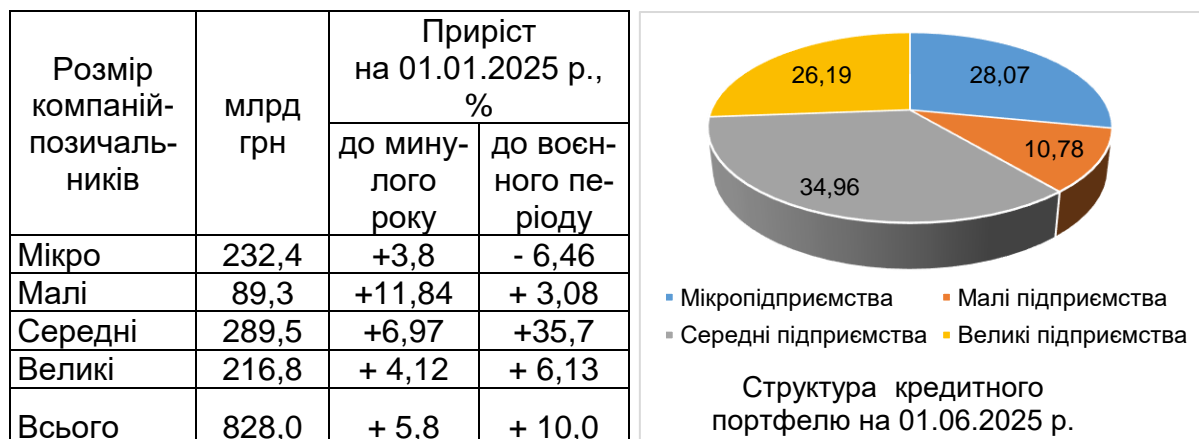
На подальше зростання інвестицій в Україну, зокрема прямих іноземних, позитивно можуть вплинути євроінтеграційні чинники, які сьогодні реалізуються в рамках підготовки вступу України до Європейського Союзу. Мова йде про адаптацію законодавства та нормативної бази до європейських стандартів в ході якої фундаментально реалізуються реформи у Конституційному суді, судовій системі, боротьбі з відмивання грошей, антикорупційному та антиолігархічному законодавстві, медіапросторі. У позивному напрямі розвивається секторальна інтеграція. Зокрема досягнуто успіхів в інтеграції енергетики, цифрової економіки та фінансів, митниці, транспорту. В процесі реалізації перебувають складові економічної, екологічної та кліматичної політики, переглядаються та вдосконалюються аграрні й санітарні стандарти. Варто зазначити, що важливі реформи ще не завершені, багато законів вимагають забезпечення їх реалізації на практиці. Проте вектор реформ надає важливі позитивні сигнали потенційним інвесторам щодо можливості інвестування в економіку України, в тому числі при реалізації великих проєктів у підприємствах агробізнесу.

Важливим зовнішнім чинником зростання інвестиційного потенціалу є стабільність фінансового ринку в Україні. Було встановлено, що за останні 15 років частка інвестицій від банківського кредитування скоротилась з 14,3% до 3,6% у структурі інвестицій за джерелами їх формування. Проте потрібно враховувати, що наведене скорочення відбулось внаслідок подвійного фізичного зменшення кількості банківських кредитів та істотного зростання інших джерел, зокрема власних коштів та коштів місцевого й державного бюджетів. Разом з цим інвестори визначають стабільність фінансового ринку як важливого індикатору розвитку окремих фінансових інструментів в Україні та вектору можливого інвестування. Тому аналізуючи стан банківської системи України варто відзначити, що відповідно до Закону «Про банки і банківську діяльність», який набрав чинності з 5 серпня 2024 року та стандартів Європейського Союзу Національний банк України успішно перейшов на трирівневу структуру капіталу, зокрема мінімальні нормативи становлять не менше 10 %. Крім того, банківська система має фактичний запас капіталу у розмірі близько 17 %, що значно вище нормативних вимог і забезпечує стійкість до можливих ризиків [7].

Банківська система показала себе досить стійкою до війни в Україні. Так, у 2024 році чисті активи банківського сектору зросли на 16%, зокрема через інвестиції в державні облігації (ОВДП) [8], прибуток сягнув до 90 млрд грн (у першому кварталі 2025 року банки додатково отримали 53 млрд грн прибутку) [9], частка непрацюючих кредитів знизилася до 28,3 % (з 35,5 % роком раніше) [10], обсяг гривневих коштів клієнтів у банківській системі подвоївся з початку війни і станом на 1 січня 2025 становив 1,9 трлн грн (1,1 трлн грн бізнес, 0,8 трлн грн населення), а приріст відповідно становив +19 та +12 % [11].

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Щодо самої системи кредитування в Україні варто відзначити, що станом на 01.06.2025 року кредитними установами видано 828 млрд грн кредитів для бізнесу та 322 млрд грн фізичним особам. При цьому приріст кредитування за бізнес-напрямом становив 5,8 % у порівнянні до минулого року та 10,% у порівнянні з довоєнним періодом. Найбільшу частку кредитного портфеля сформували середні підприємства (майже 35 %), мікропідприємства (28,1 %) та великі підприємства (26,2 %) (рис. 4). За останні пів року найбільше зріст портфель кредитування малих (на 11,8 %) та середніх підприємств (майже на 7 %). Дещо менше зростання спостерігалось за напрями великого бізнесу (+4,1 %) та мікропідприємств (+3,8 %). Якщо порівнювати кредитний портфель з довоєнним рівнем (станом на 01.01.2022 рік) то найбільший приріст спостерігається у середніх за розміром підприємствах. Водночас кредитування мікропідприємств не досягло довоєнного періоду (мінус 6,5 %) [12].

Рис. 4. Динаміка та структура кредитного портфеля в Україні, 2025 рік
Джерело: сформовано автором за даними [12].

За різними прогнозами в майбутньому Національний банк України прогнозує зростання кредитних портфелів на 20-25 %, що має зменшити частку банківських активів у держаних облігаціях та активізувати інвестиційні потоки в економіку країни. Також очікується поступове послаблення валютного контролю для підтримки експортерів та залучення зовнішнього капіталу за новими умовами.

Загалом банківська система залишається стабільною і прибутковою, капітали перевищують нормативні вимоги, а кредитування активно зростає, хоча процентні ставки відносно високі. Очікується, що в міру економічного зростання й нормалізації монетарної політики частка кредитів у ВВП поступово зростатиме. Проте головною умовою такого зростання є закінчення війни в Україні.

Не менш вагомим зовнішнім чинником інвестування в агробізнес є *державна підтримка аграрного сектору*, яка демонструє позитивні тенденції цієї сфери економіки державними та міжнародними інституціями. Так, станом на 2025 рік в Україні діють наступні державні програми підтримки [13-16]:

- гранти на садівництво, ягідництво та виноградарство (до 400 тис. грн за гектар для проєктів садів, ягід, виноградників);

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

- гранти на переробне підприємство (інвестування до 8 млн грн в обладнання та оборотний капітал; частка співфінансування до 80 % на деокупованих територіях та 50 % в інших областях України; створення робочих місць у межах 2-25 осіб; зобов'язання щодо трирічної діяльності);
- гранти на теплицю (до 70 % вартості проєкту, але не більше ніж 7 млн грн; вимога створення сезонних/постійних робочих місць; зобов'язання щодо трирічної діяльності);
- субсидії на оброблювальні угіддя (4000 грн на гектар для фермерів від 1 до 120 га; бюджет на 2025 рік понад 4,7 млрд грн з урахуванням дотацій на утримання корів, овець та кіз; подання через Державний аграрний реєстр);
- компенсація за купівлю вітчизняної сільськогосподарської техніки (компенсація до 25 % вартості вітчизняної техніки з рівнем локалізації не менше 60 %; бюджет на 2025 рік – 500 млн грн);
- програми кредитування «Доступні кредити 5-7-9%» та Доступний лізинг/факторинг» (доступні ставки 0 % (під час/після воєнного стану), потім 5–9 %; максимальний розмір кредиту для підприємства агробізнесу до 90 млн грн, а підприємств переробки до 150 млн грн; кредити доступні через банки; субсидування відсоткової ставки; часткові гарантії через Фонд розвитку підприємництва та Фонд часткового гарантування).

Крім того, у Державному бюджеті України закладені кошти на розвиток тваринництва та переробної галузі (близько 1,0 млрд грн) та розмінування сільськогосподарських земель (також 1 млрд грн). Варто також відзначити спільні програми та ініціативи, які підтримуються українськими інституціями, але належать іноземним фондам та компаніям. До таких програм та ініціатив можна віднести [13; 17; 18]:

- програми FAO: гранти на підтримку розвитку ягідництва та овочівництва, допомога українським фермерам у закупівлі насіння зернових, модульних зерносховищ та розмінування;
- програма підтримки урядів Канади, Японії, США: надання рукавів для тимчасового зберігання зерна місткістю 200 тонн кожен;
- програми міжнародної гуманітарної організації Mercy Corps, за підтримки Фонду Говарда Г. Баффета: фінансова допомога домогосподарствам, що здійснюють сільськогосподарську діяльність та дрібним фермерам; програма фінансової допомоги малому та середньому бізнесу у сфері сільського господарства;
- програми UN/IFAD (Міжнародний фонд розвитку сільського господарства): доступ до грантів, кредитів та допомоги, орієнтованої на дрібних фермерів;
- USAID Harvest та USAID AGPO: реалізуються частково через нову політику президента США Д. Трампа;
- ініціатива Roots of Peace: демінування сільськогосподарських земель, трансформація їх у родючі ландшафти, зокрема у Миколаївській області (програма «Mine to Vines»);
- інші програми та ініціативи, які націлені на відродження сільського господарства та потужностей переробки сільськогосподарської продукції.

Загалом основні програми підтримки та розвитку агробізнесу в Україні можна представити у вигляді табл.2.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Додатковим позитивним зовнішнім чинником для підвищення інвестиційної привабливості в аграрний сектор України є відкриття ринку землі у 2021 році відповідно до Закону України № 552-IX від 31 березня 2020 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення». Згідно з цим Законом скасовано мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення, з 1 липня 2021 року започатковано ринок відповідного типу земель, встановлено обмеження на площу власності, пріоритетність на право купівлі, прописано інші фінансові обмеження [19].

Таблиця 2

Основні програми та ініціативи підтримки сільського господарства та агробізнесу в Україні у 2025 році

Програма	Тип підтримки	Сума / ставка	Умови / призначення
Грант на сад	безповоротна субсидія	до 400 тис. грн/га	сади, ягідники, виноградники
Грант на переробне підприємство		до 8 млн грн	переробка, створення робочих місць
Грант на теплицю		до 7 млн грн (70 %)	тепличне господарство, робочі місця, зрошення
Субсидія на оброблювані угіддя	готівкові виплати	4 000 грн/га	для фермерів 1–120 га
Компенсація техніки	компенсація частини вартості	до 25 %	українська техніка ≥60 % локалізації
Доступні кредити / лізинг / факторинг	кредитна підтримка	від 0 % до 9 % річних	кредити до 150 млн грн, гарантії, банки
UN/IFAD	гранти / кредити	залежно від проекту	дрібні фермери, продовольча безпека
USAID Harvest*	гранти на інновації	до 1,5 млрд грн	нові нескладні технології в агросекторі
USAID АГРО*	співфінансування агропереробки	15 проєктів	переробка овочів, ягід, мед та ін.
Roots of Peace	демінування + агровідновлення	відсутня	програма Mine to Vines

*діють частково

Джерело: сформовано автором за даними [13-18].

За чотири роки від старту ринку середня ціна земель сільськогосподарського призначення зросла приблизно на 60 % до рівня 60,7 тис. грн/га (приблизно 1451 дол. США). Варто зазначити, що останнім часом також зросла платоспроможність юридичних осіб агросектору. Так, у 2024 році аграрні підприємства освоїли 25 % ринку і купували землю на 10-15 % дорожче, ніж фізичні особи [20]. Найдорожчими областями за вартістю проданого гектара виявились Дніпропетровська (358,3 тис. грн/га), Івано-Франківська (172,3 тис. грн/га), Тернопільська (162,41 тис. грн/га), Київська (110,4 тис. грн/га) та Львівська (104,0 тис. грн/га) області. Найдешевшими землями виявились регіони, у яких тривають активні бойові дії, зокрема Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська та Миколаївська області. В зазначених областях середня вартість 1 га сільськогосподарської землі варіюється в межах 31,5-35,6 тис. грн [21; 22].

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Основними факторами, що зумовили підвищення вартості землі за останній рік стали зростання попиту з боку агрохолдингів, інвесторів, землевласників, зростання темпів розмінування пошкоджених земель, проявилась економічна стабільність, активне реформування та євроінтеграційні перспективи. Разом з цим стримуючими факторами розвитку ринку землі стали війна та фронтальні зони, логістичні проблеми з реалізацією продукції та традиційні сезонні коливання. Незважаючи на це, за різними прогнозами, аналітики очікують подальше зростання вартості сільськогосподарських угідь на 15–25 % протягом найближчих років, особливо за умов поліпшення економіки та безпекової ситуації [22].

Таким чином, проаналізувавши зовнішні чинники формування інвестиційного капіталу в Україні встановлено, що головним негативним чинником є війна в Україні, яка сповільнює інвестиційні потоки та негативно впливає як на сільськогосподарську діяльність підприємств агробізнесу, так і всю економіку країни. Враховуючи зазначене проаналізуємо як змінились капітальні інвестиції в Україні залежно від регіону та його розташування відносно активних військових дій.

Розрахунки вказують на те, що за останній досліджуваний період (від початку війни) в Україні істотно змінились капітальні інвестиційні потоки. Зокрема істотно зменшились капітальні інвестиції у Донецькій, Херсонській, Дніпропетровській, Запорізькій, Харківській та Луганських областях. Також від'ємна динаміка спостерігається в Миколаївській, Одеській та Полтавській областях. Натомість суттєво зросли капітальні інвестиції в Київській, зокрема м. Києві, та Львівській областях. В інших областях також спостерігається незначне інвестиційне пожвавлення. Як наслідок, змінились ранги областей за обсягами капітальних інвестицій (табл. 3).

Так, лідером залишається Київська область, зокрема м. Київ, на яке припадає більше ніж 35 % усіх капітальних інвестицій. Другим в рейтингу залишається Дніпропетровська область майже з десяти відсотковою часткою від всіх інвестицій. На третє місце піднялась Львівська область з показником 6,7 % від загальних інвестицій. П'ятірку замикають Полтавська та Одеські області. На зазначені 5 областей у воєнний період припадає приблизно 62,9 % всіх капітальних інвестицій. Найбільшого рейтингового прогресу в аналітичному періоді досягли Волинська, Закарпатська, Кіровоградська, Тернопільська та Чернігівська області. Що правда сумарна частка загальних інвестицій в цих областях становить 9,7 %, тобто дорівнює рівню Дніпропетровської області. Найгірші позиції рейтингу привабливості капітальних інвестицій посіли південно-східні області України в яких ведуться активні бойові дії.

Розглянемо далі вплив війни на формування інвестиційного потенціалу в сільському, лісовому та рибному господарствах України в межах окремих областей. Варто відзначити, що в Україні є регіони які вважаються більш промисловим і такі, які відносяться до аграрних. Як правило, аграрні регіони мають більшу частку капітальних інвестицій (КІ) в сільське господарство у порівнянні до обсягу загальних капітальних інвестицій відповідного регіону (табл. 4).

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Таблиця 3

Ранжування капітальних інвестицій в Україні за регіонами з 2019 по 2024 рр. у межах визначених періодів

Область	Розподіл КІ за областями, %		Ранжування розподілу КІ		
	2019-2021 рр.	2022-2024 рр.	2019-2021 рр.	2022-2024 рр.	зміна рангу
Україна	100	100	-	-	-
Вінницька	2,6	3,2	9	6	3
Волинська	1,9	2,4	14	8	6
Дніпропетровська	11,3	9,7	2	2	0
Донецька	5,0	1,1	3	21	-18
Житомирська	1,6	1,9	16	15	1
Закарпатська	1,3	1,7	21	16	5
Запорізька	2,8	1,5	8	19	-11
Івано-Франківська	1,5	2,0	17	14	3
Київська	35,7	39,5	1	1	0
у т. ч. м. Київ	32,2	35,2	x	x	x
Кіровоградська	1,3	1,5	22	17	5
Луганська	0,6	0,0	24	24	0
Львівська	4,8	6,7	4	3	1
Миколаївська	1,9	1,5	11	18	-7
Одеська	3,7	3,2	7	5	2
Полтавська	4,2	3,8	5	4	1
Рівненська	1,9	2,3	13	10	3
Сумська	1,4	1,5	20	20	0
Тернопільська	1,5	2,0	18	13	5
Харківська	3,8	3,1	6	7	-1
Херсонська	1,9	0,2	12	23	-11
Хмельницька	1,9	2,3	10	9	1
Черкаська	1,8	2,2	15	11	4
Чернівецька	0,6	0,7	23	22	1
Чернігівська	1,5	2,1	19	12	7

Джерело: сформовано автором за даними [23].

Зокрема у довоєнний період до областей, у яких частка капітальних інвестицій від їх загального обсягу становила більше ніж 30 % відносились Луганська, Сумська, Тернопільська та Черкаська області. Ще дві області мали частку понад 40 %. Це Кіровоградська та Чернігівська області. Після початку війни з цього списку випала Луганська область, яку окупували. Разом з цим частка понад 30 % відповідних інвестицій зросла у Хмельницькій області. У натуральному виразі за розміром капітальних інвестицій у 2022-2024 роках лідирують Київська, Полтавська, Вінницька, Черкаська та Тернопільські області. Варто відзначити, що регіони, в яких ведуться активні бойові дії мають зовсім інше тенденції надходження капітальних інвестицій ніж області з відносно стабільною воєнною ситуацією.

Якщо розглядати динаміку в центральних та західних областях України можна відзначити, що крім Закарпатської та Чернівецької областей спостерігається зростання капітальних інвестицій у сільське господарство особливо у 2023 та 2024 роках. Ще 2 області показали не високі темпи зростання. Так, не високі темпи зростання капітальних інвестицій у Рівненській області зумовлені низькою якістю ґрунтів, а в Дніпропетровській – зміщенням лінії фронту в сторону області. При

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

цьому ситуація з капітальними інвестиціями в східних, південних та північних областях України повністю залежить від військових дій на її територіях, а в областях, які були швидко звільнені від окупантів (Житомирська, Київська, Чернігівська, Сумська та Одеська області) обсяг капітальних інвестицій за останні досліджувані роки перевершив довоєнний період. Водночас капітальні інвестиції в сільське господарство в областях з активними військовими діями почали істотно скорочуватись.

Таблиця 4

**Капітальні інвестиції в сільське, лісове та рибне господарство
за регіонами України по періодах, 2019-2024 рр., млрд грн**

Область	Періоди					
	2019-2021 рр.			2022-2024 рр.		
	разом за період, млн грн	у середньому за рік, млн грн	частка КІ в с/г до загального обсягу КІ в області (середнє значення %)	разом за період, млн грн	у середньому за рік, млн грн	частка КІ в с/г до загального обсягу КІ в області (середнє значення %)
Україна	179 759,4	59 919,8	10,0	197 459,5	65 819,8	11,3
Вінницька	11 312,7	3 770,9	24,3	16 395,3	5465,1	29,1
Волинська	4150,9	1 383,6	12,3	5778,6	1926,2	14,1
Дніпропетровська	9240,5	3 080,2	4,5	8760,1	2920,0	5,2
Донецька	4137,6	1 379,2	4,7	813,7	271,2	4,5
Житомирська	6080,5	2 026,8	20,9	5905,4	1968,5	19,2
Закарпатська	593,8	197,9	2,6	710,0	236,7	2,6
Запорізька	7369,9	2 456,6	14,1	1258,2	419,4	4,7
Івано-Франківська	2358,7	786,2	8,6	4148,6	1382,9	11,5
Київська	18 026,3	6 008,8	14,4	20 010,6	6670,2	14,9
Кіровоградська	9207,5	3 069,2	40,0	10 010,2	3336,7	37,0
Луганська	3832,2	1 277,4	34,2	н/д	н/д	н/д
Львівська	4460,2	1 486,7	5,1	8641,1	2880,4	7,2
Миколаївська	6139,0	2 046,3	17,9	6636,2	2212,1	26,2
Одеська	5059,6	1 686,5	7,6	7676,7	2558,9	13,6
Полтавська	11 859,9	3 953,3	15,6	17 939,1	5979,7	26,0
Рівненська	3670,7	1 223,6	13,4	5272,8	1757,6	13,0
Сумська	9324,5	3 108,2	36,7	8209,5	2736,5	31,8
Тернопільська	8877,4	2 959,1	32,6	14 122,3	4707,4	38,9
Харківська	9309,2	3 103,1	13,6	4646,1	1548,7	9,8
Херсонська	7080,2	2 360,1	21,8	291,3	97,1	11,4
Хмельницька	8696,7	2 898,9	25,0	12 506,2	4168,7	30,9
Черкаська	10 874,5	3 624,8	33,2	15 567,7	5189,2	39,4
Чернівецька	812,2	270,7	6,8	987,1	329,0	7,7
Чернігівська	11 917,1	3 972,4	44,4	11 639,4	3879,8	31,0
м.Київ	5367,8	1 789,3	0,9	9463,0	3154,3	1,5

Джерело: сформовано автором за даними [23].

Проте наведений аналіз не враховує розміри областей і не відображає повної картини щодо надходжень капітальних інвестицій в сільське господарство. Тому дослідимо динаміку надходження капітальних інвестицій з розрахунку на 1 га посівних площ по всіх областях України (табл. 5).

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Таблиця 5

Капітальні інвестиції в сільське господарство за регіонами України на 1 гектар посівних площ, 2019-2024 рр.

Регіон	Капітальні інвестиції на 1 га, грн				Капітальні інвестиції на 1 га, дол. США			
	2019 рік	2021 рік	2024 рік	зміни*, %	2019 рік	2021 рік	2024 рік	зміни*, %
Україна	2 124	2 464	3 468	40,8	82,2	90,3	86,4	-4,3
Вінницька	2 453	2 628	3 973	51,2	94,9	96,3	98,9	2,8
Волинська	2 243	3 038	4 554	49,9	86,8	111,3	113,4	1,9
Дніпропетровська	1 337	1 978	1 753	-11,3	51,7	72,5	43,7	-39,7
Донецька	869	1 703	553	-67,5	33,6	62,4	13,8	-77,9
Житомирська	1 681	1 988	2 434	22,4	65,0	72,8	60,6	-16,8
Закарпатська	950	1 585	1 400	-11,7	36,7	58,1	34,9	-39,9
Запорізька	1 057	2 011	1 477	-26,5	40,9	73,7	36,8	-50,1
Івано-Франківська	2 083	2 542	5 467	115,1	80,6	93,1	136,2	46,2
Київська	5 668	5 063	5 750	13,6	219,3	185,5	143,2	-22,8
Кіровоградська	1 832	1 841	2 131	15,8	70,9	67,4	53,1	-21,3
Луганська	1 316	1 931	н/д	н/д	50,9	70,7	н/д	н/д
Львівська	2 352	2 561	5 108	99,5	91,0	93,8	127,2	35,6
Миколаївська	1 315	1 567	1 963	25,3	50,9	57,4	48,9	-14,8
Одеська	1 034	1 115	1 633	46,4	40,0	40,9	40,7	-0,5
Полтавська	2 241	2 470	4 598	86,2	86,7	90,5	114,5	26,6
Рівненська	1 479	2 762	3 132	13,4	57,2	101,2	78,0	-22,9
Сумська	2 642	3 060	3 362	9,9	102,2	112,1	83,7	-25,3
Тернопільська	3 717	4 165	7 161	71,9	143,8	152,6	178,4	16,9
Харківська	1 674	2 099	1 270	-39,5	64,8	76,9	31,6	-58,9
Херсонська	1 631	1 865	845	-54,7	63,1	68,3	21,0	-69,2
Хмельницька	2 114	2 945	4 272	45,1	81,8	107,9	106,4	-1,4
Черкаська	3 040	3 404	5 269	54,8	117,6	124,7	131,2	5,2
Чернівецька	590	1 462	1 038	-29,0	22,8	53,6	25,9	-51,7
Чернігівська	3 280	3 014	4 085	35,6	126,9	110,4	101,8	-7,9

*зміни капітальних інвестицій у 2024 році проти 2021 року.

Джерело: сформовано автором за даними [23].

Як показують розрахунки, динаміка надходжень капітальних інвестицій на 1 гектар посівних площ у 2019-2024 роках, на перший погляд, є позитивною. Так, практично у всіх областях у довоєнний період спостерігалось зростання капітальних інвестицій, а у 2024 році констатуємо їх зниження в областях з активними бойовими діями та зростанням у відносно тихих областях (особливо у тих, в яких розвинене вирощування надмірно рентабельних культур). Проте, якщо проаналізувати динаміку надходження капітальних інвестицій у валютному еквіваленті (дол. США) то маємо зовсім іншу ситуацію. Так, капітальні інвестиції на 1 гектар посівних площ у 2019-2024 році в середньому по Україні коливались в межах 82-90 дол. США на гектар. Лише не значна частина областей має інвестиції, які перевищують 100 дол. США на 1 га. Також варто зазначити, що у 2024 році, відносно до 2021 року, лише 4 області показали істотне зростання капітальних інвестицій. Це Івано-Франківська, Львівська, Полтавська та Тернопільська області. Ще в трьох областях (Черкаській, Вінницькій та Волинській) рівень капітальних інвестицій не значно перевищив довоєнний період. У всіх інших областях спостерігається скорочення капітальних інвестицій на гектар. Також варто зазначити, що за

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

оцінкою окремих аналітичних компаній капітальні інвестиції у сільське господарство на 1 гектар в Італії становлять приблизно 930 дол. США, у Німеччині — 735 дол. США, а у Франції — 498 дол. США [24]. Тому можемо констатувати той факт, що в Україні на сьогодні спостерігається досить низький рівень інвестування капітальних вкладень у порівнянні з іншими європейськими країнами.

Висновки та пропозиції. Підприємства агробізнесу України працюють в досить складних турбулентних умовах, які виникли під впливом зовнішніх чинників. Війна з росією досить негативно впливає на формування інвестиційного потенціалу і є головним стримуючим фактором розвитку інвестицій в Україні. Зокрема це чудово демонструють події 2014 та 2022 років та динаміка формування інвестиційного потенціалу. Також негативно впливають на це інфляційні процеси, невідомість під час парламентських і президентських виборів. Проте значна кількість факторів зовнішнього середовища дозволяє утримувати інвестиційний потенціал та створює відкладений попит на інвестиції, який може легко бути реалізований після закінчення війни та зниження потенційних інвестиційних ризиків. Разом з цим в Україні залишається досить низький інвестиційний рівень в розрахунку на 1 гектар сільськогосподарських угідь особливо якщо порівнювати цей показник з інвестиційними потоками в агробізнес інших європейських країн.

Подальші дослідження щодо інвестиційного потенціалу в підприємствах агробізнесу будуть направлені на аналіз та оцінку впливу внутрішніх чинників формування і розвитку інвестиційного потенціалу, а також економічну оцінку їх використання.

Список використаних джерел

1. Індекс інфляції в Україні 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation>.
2. Державний борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov>.
3. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні 2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp>.
4. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart>.
5. Прямі іноземні інвестиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2024>.
6. Іноземні інвестиції в Україну зростають: хто та чому вкладає кошти в українські компанії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/finance/inozemni-investiciyi-v-ukrayinu-zrostayut-xto-ta-comu-vkladaje-kosti-v-ukrayinskii-biznes-434157>.
7. Українські банки завершили перехід на нові вимоги ЄС щодо капіталу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2025/01/18/143692685/>
8. Інвестиції, іпотека та кредитування: в НБУ оцінили стан фінансового сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aub.org.ua/104/bankivski-novyny/15064-investytsii-ipoteka-ta-kredytuvannia-v-nbu-otsinyly-stand-finansovoho-sektoru?>
9. Банки прискорюють кредитування бізнесу, продовжують нарощувати обсяги позик домогосподарствам. Огляд банківського сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/en/news/all/banki-priskorili-tempi-kredytuvannya-biznesu-ta-nadali-naroschuyut-krediti-naselennyu--oglyad-bankivskogo-sektoru?>
10. Українські банки продовжують демонструвати високі показники у 2025 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.intellinews.com/ukraine-s-banks-continue-strong-performance-in-2025-383963/?>

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

11. Річний звіт НБУ за 2024 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://7eminar.ua/news/7438-ricnii-zvit-nbu-za-2024-rik>
12. Кредитування в Україні-2025: поступове відновлення та значний потенціал для зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finpuls.com/ua/kredytuvannia-v-ukrayini-2025-postupove-vidnovlennia-ta-znachnyi.html?>
13. Спільні зусилля держави і міжнародної спільноти допомагають зміцнити аграрний сектор [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://buh.ligazakon.net/analitics/234548_derzhavna-pdtrimka-agrobznesu-pd-chas-vyni?
14. Державна підтримка агробізнесу під час війни. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/wartime-state-support-for-agribusiness?>
15. Україна нарощує державну та міжнародну підтримку агросектору: ключові програми-2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2025/05/22/151377366/?>
16. Які державні програми підтримки доступні для фермерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/agro/yaki-derzavni-programi-pidtrimki-dostupni-dlya-fermeriv-430412/?>
17. IFAD інвестує в українських фермерів: готуються нові програми підтримки агросектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://landlord.ua/news/investytsii/ifad-investuye-v-ukrayinskyh-fermeriv-gotuyutsya-novi-programy-pidtrymky-agrosektoru.>
18. Гуманітарна організація перетворить заміновані поля України на виноградники. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shuba.life/articles/8668-kompaniya-planuye-peretvoriti-zaminovani-polya-ukrayini-na-vinogradniki.>
19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України № 552-IX (2020) (Україна). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>.
20. Ціни на землю в Україні 2025: де гектар коштує 30 тисяч, а де – майже 200 тисяч [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://komersant.ua/en/tsiny-na-zemliu-v-ukraini-2025-de-hektar-koshtuie-30-tysyach-a-de-mayzhe-200/?>
21. П'ять регіонів України з найвищими цінами на сільськогосподарську землю у квітні 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agreview.com/en/newsen/crops/five-regions-ukraine-with-the/?>
22. Вартість української землі зростає на тлі високого попиту та інвестиційного інтересу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/en/economy/238269-cost-of-ukrainian-land-increases-amid-high-demand-and-investment-interest?>
23. Капітальні інвестиції. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
24. Залучити капітал. Як розвивається агросектор в умовах мінімальних вкладень на гектар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agroportal.ua/publishing/analitika/zaluchiti-kapital-yak-rozvivayetsya-agrosektor-v-umovah-minimalnih-vkladen-na-hektar>

References

1. Indeks inflatsii v Ukraini 2025 [Inflation index in Ukraine 2025]. (2025). <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation>.
2. Derzhavnyi borh Ukrainy [Ukraine's public debt]. (n.d.). <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov>.
3. Valovyi vnutrishnii produkt v Ukraini 2025 [Gross domestic product in Ukraine 2025]. (2025). <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp>.
4. Ofitsiyni kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut [Official exchange rate of the hryvnia against foreign currencies]. (n.d.). <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart>.
5. Priami inozemni investytsii [Foreign direct investment]. (2024). <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2024>.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

6. Inozemni investytsii v Ukrainu zrostaiut: khto ta chomu vkladaiie koshty v ukraïnski kompanii [Foreign investments in Ukraine are growing: who invests in Ukrainian companies and why]. (n.d.). <https://delo.ua/finance/inozemni-investiciyi-v-ukrayinu-zrostayut-xto-ta-comu-vkladaje-kosti-v-ukrayinskii-biznes-434157>.

7. Ukraïnski banky zavershyly perekhid na novi vymohy YS shchodo kapitalu [Ukrainian banks have completed the transition to new EU capital requirements]. (2025). <https://minfin.com.ua/ua/2025/01/18/143692685/>

8. Investytsii, ipoteka ta kredytuvannia: v NBU otsynily stan finansovoho sektoru [Investments, mortgages and lending: the NBU assessed the state of the financial sector]. (n.d.). <https://aub.org.ua/104/bankivski-novyny/15064-investytsii-ipoteka-ta-kredytuvannia-v-nbu-otsynily-stan-finansovoho-sektoru?>

9. Banky pryskoruiut kredytuvannia biznesu, prodovzhuiut naroshchuvaty obsiahy pozyk domohospodarstvam. Ohliad bankivskoho sektoru [Banks accelerate lending to businesses, continue to increase lending to households. Banking sector overview]. (n.d.). <https://bank.gov.ua/en/news/all/banki-priskorili-tempi-kredituvannya-biznesu-ta-nadali-naroshchuyut-krediti-naselennyu--oglyad-bankivskogo-sektoru?>

10. Ukraïnski banky prodovzhuiut demonstruvaty vysoki pokaznyky u 2025 rotsi. [Ukrainian banks continue to demonstrate high performance in 2025]. (2025). <https://www.intellinews.com/ukraine-s-banks-continue-strong-performance-in-2025-383963/?>

11. Richnyi zvit NBU za 2024 rik [NBU Annual Report for 2024]. (2024). <https://7eminar.ua/news/7438-ricnii-zvit-nbu-za-2024-rik>.

12. Kredytuvannia v Ukraini-2025: postupove vidnovlennia ta znachnyi potentsial dlia zrostantia [Lending in Ukraine-2025: gradual recovery and significant potential for growth]. (2025). <https://finpuls.com.ua/kredytuvannia-v-ukrayini-2025-postupove-vidnovlennia-ta-znachnyi.html?>

13. Spilni zusyilia derzhavy i mizhnarodnoi spilnoty dopomahaiut zmitsnyty ahraryi sektor [Joint efforts of the state and the international community help strengthen the agricultural sector]. (n.d.). https://buh.ligazakon.net/analitycs/234548_derzhavna-pdtrimka-agrobznesu-pd-chas-vyni?

14. Derzhavna pidtrymka ahrobiznesu pid chas viiny [State support for agribusiness during the war]. (2025). <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/2025/wartime-state-support-for-agribusiness?>

15. Ukraina naroshchuie derzhavnu ta mizhnarodnu pidtrymku ahrosektoru: kliuchovi prohramy 2025 [Ukraine increases state and international support for the agricultural sector: key programs 2025]. (2025). <https://minfin.com.ua/ua/2025/05/22/151377366/?>

16. Yaki derzhavni prohramy pidtrymky dostupni dlia fermeriv [What government support programs are available to farmers?]. (n.d.). <https://delo.ua/agro/yaki-derzhavni-programi-pidtrimki-dostupni-dlya-fermeriv-430412/?>

17. IFAD investuie v ukraïnskykh fermeriv: hotuiutsia novi prohramy pidtrymky ahrosektoru [IFAD invests in Ukrainian farmers: new programs to support the agricultural sector are being prepared]. (n.d.). <https://landlord.ua/news/investytsii/ifad-investuye-v-ukrayinskykh-fermeriv-gotuyutsya-novi-programy-pidtrymky-agrosektoru>.

18. Humanitarna orhanizatsiia peretvoryt zaminovani polia Ukrainy na vynogradnyky [Humanitarian organization to turn mined fields in Ukraine into vineyards]. (n.d.). <https://shuba.life/articles/8668-kompaniya-planuye-peretvoriti-zaminovani-polya-ukrayini-na-vinogradniki>.

19. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo obihu zemel silskohospodarskoho pryznachennia, Zakon Ukrainy [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Circulation of Agricultural Land, Law of Ukraine]. (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>.

20. Tsiny na zemliu v Ukraini 2025: de hektar koshtuie 30 tysiach, a de – maizhe 200 tysiach [Land prices in Ukraine 2025: where a hectare costs 30 thousand, and where - almost 200 thousand]. (2025). <https://komersant.ua/en/tsiny-na-zemliu-v-ukraini-2025-de-hektar-koshtuie-30-tysiach-a-de-mayzhe-200/?>

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

---

21. Piat rehioniv Ukrainy z naivyshchymy tsinamy na silskohospodarsku zemliu u kvitni 2025 roku [Five regions of Ukraine with the highest prices for agricultural land in April 2025]. (2025). <https://agrareview.com/en/newsen/crops/five-regions-ukraine-with-the/>

22. Vartist ukrainskoi zemli zrostaie na tli vysokoho popytu ta investytsiinoho interesu [The value of Ukrainian land is rising amid high demand and investment interest]. (n.d.). <https://hromadske.ua/en/economy/238269-cost-of-ukrainian-land-increases-amid-high-demand-and-investment-interest?>

23. Kapitalni investytsii. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Capital investments. Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). <https://www.ukrstat.gov.ua>.

24. Zaluchyty kapital. Yak rozvyvaietsia ahrosektor v umovakh minimalnykh vkladen na hektar [Attract capital. How the agricultural sector is developing in conditions of minimal investments per hectare]. (n.d.). <https://agroportal.ua/publishing/analitika/zaluchiti-kapital-yak-rozvivayetsya-agrosektor-v-umovah-minimalnih-vkladen-na-gektar>.

Отримано 08.11.2025

UDC 330.322:338.431

JEL Classification: E22; O13; Q14; Q18

Ruslan Haponiuk

PhD student of the Department of Business Economics and Entrepreneurship
Kyiv National Economic University named after Vadym Getman (Kyiv, Ukraine)

E-mail: rusgap21@icloud.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4478-8482>

EXTERNAL FACTORS IN THE FORMATION OF THE INVESTMENT POTENTIAL OF UKRAINIAN AGRIBUSINESS ENTERPRISES

Abstract. The article examines external factors in the formation of the investment potential of Ukrainian agribusiness enterprises, which create a general environment for investment, do not depend on the enterprise, but affect access to resources. The influence of such external groups of factors as the macroeconomic situation in the country (inflation level, currency stability, economic growth rates, state debt), political stability and geopolitical situation (military conflicts, in particular war, level of trust in the government), legislative and regulatory framework, state support for the agricultural sector (subsidies, grants, preferential loans, investment programs for agricultural development, policy on opening the land market), international economic environment (access to external markets, association agreement with the EU, international financing opportunities) and financial market (availability of credit resources, interest rate level, state of the banking system) is considered.

It is established that Ukrainian agribusiness enterprises operate in rather complex turbulent conditions that arose under the influence of external factors. The war with Russia has a rather negative impact on the formation of investment potential and is the main restraining factor for the development of investments in Ukraine. Political instability also has a negative impact. A significant part of the other analyzed factors has a positive impact on the formation and development of investment potential in agricultural enterprises. However, due to unfavorable external factors in agribusiness, there is a delayed demand for investment flows.

It was found that in Ukraine the investment level per 1 hectare of agricultural land remains quite low, especially if we compare this indicator with investment flows in agribusiness of other European countries such as Italy, Germany and France.

Keywords: investments; potential; agribusiness; agriculture; environmental factors; macroeconomic indicators; war; state support.

Fig.: 4. Table: 5. References: 24.

Бібліографічний опис для цитування:

Гапонюк Р. М. Зовнішні чинники формування інвестиційного потенціалу підприємств агробізнесу України. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 2(31). С. 211-227. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-2\(31\)-211-227](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-2(31)-211-227).